

EWELINA ŚWIDRAK

Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI
„WCZORAJ I DZIŚ PEDAGOGIKI UNIWERSYTECKIEJ
W ŚWIETLE ŻYCIA I TWÓRCZOŚCI
PROFESORA STEFANA KUNOWSKIEGO”
15 grudnia 2009

15 grudnia 2009 r. odbyła się konferencja naukowa „Wczoraj i dziś pedagogiki uniwersyteckiej w świetle życia i twórczości profesora Stefana Kunowskiego”, zorganizowana przez Katedrę Pedagogiki Chrześcijańskiej Instytutu Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Patronat nad konferencją objął JM Rektor KUL ks. prof. dr hab. Stanisław Wilk oraz dziekan Wydziału Nauk Społecznych KUL prof. dr hab. Andrzej Sękowski.

Celem konferencji było uczczenie pamięci wybitnego pedagoga, nauczyciela akademickiego KUL, profesora Stefana Kunowskiego w setną rocznicę jego urodzin oraz podjęcie refleksji nad kształtem i jakością pedagogiki uniwersyteckiej.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in.: prof. dr hab. Maria Chodkowska – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, dr Marek Rembierz – Uniwersytet Śląski, dr Joanna Karczewska – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, o. dr Krzysztof Bieliński – Wyższa Szkoła Kultury Medialnej i Społecznej w Toruniu, dr hab. Grzegorz Grzybek – Uniwersytet Rzeszowski, dr hab. Wiesław Wójcik, prof. ATH – Akademia Techniczno-Humanistyczna w Białymostku-Białej.

Ogólnie w konferencji wzięło udział ponad 50 osób prelegentów.

Konferencja miała miejsce w Kampusie Akademickim Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, ul. Droga Męczenników Majdanka 70 w Lublinie.

Obrazy konferencji przebiegały w dwóch zasadniczych częściach: obrad plenarnych, które odbyły się w auli im. Stefana Kunowskiego, i dyskusji panelowych w pięciu grupach.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Prorektor ds. Dydaktyki i Wychowania KUL prof. dr hab. Józef Franciszek Fert i dziekan Wydziału Nauk Społecznych

prof. dr hab. Andrzej Sękowski, zaproszonych gości i uczestników konferencji powitała również prof. dr hab. Alina Rynio – dyrektor Instytutu Pedagogiki KUL.

Następnie odbyła się sesja plenarna, której przewodniczyli prof. dr hab. M. Chodkowska, ks. prof. dr hab. A. Dębiński oraz dr M. Rembierz. Część merytoryczną konferencji otworzyła prof. dr hab. A. Rynio.

Jako pierwsza wystąpiła prof. A. Rynio z prelekcją „Pedagogika uniwersytecka w życiu i twórczości profesora Stefana Kunowskiego”. Prelegentka przedstawiła sylwetkę profesora Kunowskiego i jego wkład do pedagogiki naukowej. W trudnych czasach komunizmu Kunowski oparł swoją koncepcję pedagogiki na chrześcijańskiej koncepcji człowieka. Powołał również do istnienia pedagogikę katolicką jako subdyscyplinę pedagogiczną. Rynio opisując życie uczelniane Kunowskiego, podkreślała m.in., że był zawsze wzorem do naśladowania dla swoich studentów. Znaczną część swojego wystąpienia poświęciła metodom i środkom wychowania, jakie preferował Stefan Kunowski.

Drugi z prelegentów, ks. prof. dr hab. Marian Nowak mówił na temat: „Wczoraj i dziś pedagogiki uniwersyteckiej”. Opisując historię pedagogiki uniwersyteckiej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim podkreślał, że dzięki swojej niezależności miała zawsze szczególny status. Charakteryzując zaś współczesny charakter pedagogiki naukowej, opisywał m.in. jej multidyscyplinarność, interdyscyplinarność i transdyscyplinarność.

Jako trzeci wystąpił dr M. Rembierz. W zastępstwie za nieobecnego prof. dr hab. P. Jaroszyńskiego przedstawił wystąpienie na temat: „Pedagogika uniwersytecka w kontekście misji uniwersytetu”. Mówił o swoistości i nieredukowalności misji uniwersytetu, a także o specyfice uniwersytetu katolickiego. Według niego problemem współczesnych uniwersytetów jest obniżanie jakości kształcenia, poprzez przystosowanie się do poziomu coraz większej rzeszy młodych ludzi, którzy chcą się kształcić na uczelniach wyższych. Podkreślał również, że funkcja dydaktyczna uniwersytetu jest drugorzędna, „celem zaś uniwersytetu jest to, aby człowiek nauczył się myśleć”.

Główną część obrad zakończyła prof. Alina Rynio, zapraszając uczestników konferencji na przerwę, podczas której można było poddać dyskusji przedstawione wystąpienia, nabyć książki: *Wychowanie chrześcijańskie metodą harcerską* autorstwa A. Petkowicz, *Wychowanie katolickie: szanse i zagrożenia* wydane przez WKSSiM.

Następnie uczestnicy konferencji udali się do wcześniej wyznaczonych sal, tworząc grupy dyskusyjne, w ramach których podjęli pracę dotyczącą problemów:

grupa I – Dawne i współczesne sylwetki uniwersyteckich pracowników naukowo-dydaktycznych

grupa II – Młodzież akademicka wczoraj i dziś

grupa III – Organizacja pracy na uniwersytecie i problematyka uniwersytetów katolickich

grupa IV – Wybrane zagadnienia kształcenia przyszłych pedagogów

grupa V – Aktualne wyzwania stojące przed dydaktyką uniwersytecką.

W grupie I prowadzącymi byli: dr hab. Ryszard Skrzyński oraz dr Ewa Smółka. Referenci zaprezentowali następujące tematy: prof. dr hab. G. Karolewicz: „Nauczyciele akademicy dwudziestolecia międzywojennego”, ks. prof. dr hab. E. Walewander: „Pedagogia uniwersytetu w życiu i działalności Zygmunta Kukulskiego (1890-

1944)”, mgr Małgorzata Tomczyk: „Autorytet nauczyciela akademickiego w twórczości o. Jacka Woronieckiego”, dr hab. R. Skrzyniarz: „Wybrane przykłady postaw i działań ukierunkowanych na przetrwanie oraz rozwój Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1944-1970”, dr B. Kiereś: „Troska o integralne wychowanie w ujęciu dominikańskich mistrzów kształcenia uniwersyteckiego”, dr M. Rembierz: „Aktualność klasycznej pedagogiki uniwersyteckiej Stefana Swieżawskiego”, dr D. Opozda: „Pedagogika rodziny w uniwersyteckiej działalności Księdza Profesora Józefa Wilka”, dr A. Szudra: „Wojciecha Chudego pedagogia godności”, dr E. Smółka: „Pedagogiczne przesłania prof. Teresy Kukołowicz”, ks. mgr Dariusz Bondyra: „Józef Ratzinger jako uczony i wykładowca”.

Prelegenci prezentowali sylwetki rektorów KUL i nauczycieli akademickich, którzy byli nie tylko znakomitymi naukowcami, ale i dobrymi, życzliwymi ludźmi, wspaniałymi wychowawcami, a tym samym wzorami dla swoich studentów. Byli to rektorzy: ks. Idzi Radziszewski, o. Jacek Woroniecki, ks. Antoni Szymański, ks. Antoni Słomkowski, ks. Marian Rechowicz, ks. Józef Iwanicki, ks. Wincenty Granat, o. Albert Krąpiec oraz profesorowie: Zygmunt Kukulski, Feliks Bednarski, Stefan Swieżawski. Wśród znaczących dla społeczności akademickiej profesorów znaleźli się również ci bezpośrednio związani z pedagogiką w KUL – Stefan Kunowski, ks. Józef Wilk, Wojciech Chudy, Teresa Kukołowicz.

W grupie pierwszej mówiono także o trudnej sytuacji uniwersytetu, w jakiej znalazł się on po drugiej wojnie światowej, w tym trudnościach lokalowych – budynek uczelni był zrujnowany po wojnie, czy problemach studentów – ich niedożywieniu i ogólnej biedzie.

Przedmiotem dyskusji w grupie drugiej była młodzież akademicka. Prowadzącymi obrady byli: dr Joanna Karczewska oraz o. dr Krzysztof Bieliński. W grupie zaprezentowano następujące referaty: prof. dr hab. P. P. Gach: „Formacja w Stowarzyszeniu Młodzieży Akademickiej. «Odrodzenie» w okresie międzywojennym”, dr J. Karczewska: „Cele i zadania chrześcijańskiego wychowania młodzieży w twórczości Stefana Kunowskiego”, prof. dr hab. M. Chodkowska: „Postawy studentów wobec wartości moralnych a medialny wizerunek wyższych uczelni”, mgr S. Konefał: „Służebna rola pedagogiki uniwersyteckiej w nauczaniu wychowującym współczesnej młodzieży akademickiej”, o. dr K. Bieliński: „Oczekiwania i aspiracje młodzieży akademickiej WSKSiM”, dr A. Lenzion: „Credo zawodowe przyszłych pedagogów”, mgr K. Braun: „Społeczne uczestnictwo studentów KUL Jana Pawła II na przykładzie wolontariatu studenckiego”.

Zagadnieniami i problemami, które wzbudziły największe zainteresowanie w grupie, były: kwestie dotyczące wychowania moralnego i kształtowania cech osobowości studentów uczelni katolickich, roli prawidłowych, osobowych relacji międzyludzkich w formacji studentów, roli wolontariatu w życiu młodzieży akademickiej. Na szczególną uwagę zasługuje oprawiona w barwną szatę wizualną prezentacja dr J. Karczewskiej, która opisując sylwetkę profesora Kunowskiego, wyświetliła jego zdjęcia.

Temat, nad którym pracowano w trzeciej grupie dyskusyjnej, brzmiał: „Organizacja pracy na uniwersytecie i problematyka uniwersytetów katolickich”. Obradom tej grupy przewodniczyli: dr Ewa Domagała-Zyśk oraz dr hab. Grzegorz Grzybek. Tematy referatów grupy trzeciej przedstawiają się następująco: dr W. Perdeus: „No-

wy model zarządzania szkolnictwem wyższym i nowy model kariery akademickiej”, prof. dr hab. G. Nowak: „Plusy i minusy realizacji procesu bolońskiego”, dr E. Domała-Zysk: „Wczoraj i dziś międzynarodowej wymiany doświadczeń akademickich”, ks. dr hab. A. Maj: „Nauczyciel akademicki w uniwersytecie jako organizacji zarządzającej jakością”, ks. prof. dr hab. A. Dębiński: „Społeczna misja uniwersytetów katolickich”, dr M. Parzyszek: „Katolicki Uniwersytet Lubelski w posłudze Prymasa Tysiąclecia”, prof. dr hab. A. Rynio: „Misja Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w perspektywie przesłania Jana Pawła II”.

Ważnymi wnioskami z pracy w trzeciej grupie było sformułowanie zagrożeń edukacji w uniwersytetach katolickich. Są to m.in.: zurzędniczenie statusu nauczyciela akademickiego, obniżenie poziomu intelektualnego absolwentów, uzawodowienie studiów i dehumanizacja, brak znajomości misji uniwersytetów katolickich, brak świadomości przynależności do rodziny, narodu i państwa.

Czwarta grupa dyskusyjna, której obradom przewodniczył ks. dr Andrzej Łuczyński, podjęła temat: „Wybrane zagadnienia kształcenia przyszłych pedagogów”. Przedstawiono osiem z dziesięciu zaplanowanych referatów. Grupę osób referujących stanowiły osoby związane z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II. Tematy referatów przedstawiają się następująco: ks. dr A. Łuczyński: „Rozwój i ocena pracowników naukowo-dydaktycznych w perspektywie awansu zawodowego, mgr U. Czyżewska: „Permanentna autoedukacja pracowników naukowych i studentów wyzwaniem dla wymagań społeczeństwa wiedzy”, mgr H. Nowak: „Struktura wartości w kształceniu przyszłych pedagogów”, mgr S. Grabczan: „Dialog w akademickim procesie kształcenia przyszłych nauczycieli”, mgr E. Kuna: „Metoda projektów w kształceniu akademickim w aspekcie twórczej postawy studenta”, mgr M. Religa: „Podmiotowość w kształceniu pedagogów i nauczycieli”, mgr M. Dawidowicz, mgr A. Sobaszek: „Twórczy nauczyciel akademicki – z perspektywy doświadczeń absolwentów KUL”, mgr E. Jasińska: „Pytanie o tożsamość współczesnego pedagoga i nauczyciela”.

Jednym z zagadnień przedstawionych podczas dyskusji był profil pracownika naukowo-dydaktycznego oraz konieczność doskonalenia osobowości, poszukiwania własnej tożsamości oraz doskonalenia zawodowego, jako komponenty rozwoju pracowników naukowo-dydaktycznych. Omówiona została także reforma systemu oświaty, jako czynnik koncepcji zmian kształcenia nauczycieli edukacji elementarnej. Innym ważnym zagadnieniem omówionym w grupie IV były wartości, wokół których zorganizowane ma być kształcenie przyszłych pedagogów. Są to: podmiotowość oraz kategoria samowychowania jako najważniejszy element dochodzenia do podmiotowości, a także twórcza aktywność i mistrzostwo nauczyciela akademickiego.

Tytuł organizujący wystąpienia uczestników V grupy brzmiał: „Aktualne problemy stojące przed dydaktyką uniwersytecką”. Obradom w grupie V przewodniczyli: dr Dorota Bis oraz dr Piotr Magier. W grupie zaprezentowano dziesięć referatów, które wygłosili: prof. dr hab. K. Chałas: „Struktury treści dydaktycznych w procesie kształcenia pedagogów w świetle warstwowej teorii rozwoju człowieka Stefana Kunowskiego, prof. dr hab. W. Wójcik: „Współczesne wyzwania pedagogiki uniwersyteckiej – między naukami ścisłymi i naukami humanistycznymi, dr P. Magier: „Kształcenie uniwersyteckie jako przedmiot dyskusji w pedagogice”, dr M. Łobacz:

„Postulat kształcenia pedagogicznego dostrzegającego wartość każdej osoby ludzkiej”, dr M. Rembierz: „Elementy współczesnej dydaktyki uniwersyteckiej – w kręgu analiz i postulatów Leona Koja”, dr D. Bis: „Dydaktyka uniwersytecka w kontekście wyzwań cybernetycznego społeczeństwa”, mgr K. Gromek oraz mgr M. Buk-Cegiełka: „Posiadane kompetencje pedagoga szkolnego i ich brak w zderzeniu z praktyką”, mgr K. Ożóg: „Szkolnictwo wyższe w Stalowej Woli wobec wyzwań rynku pracy”, dr B. Jakimiuk: „Europejskie Ramy Kwalifikacji narzędziem uczenia się przez całe życie”, mgr M. Kapuścińska: „Z tradycją w przyszłość. Kształcenie u przyszłych nauczycieli umiejętności myślenia kategoriami przyszłości”.

Tematykę prezentowanych wystąpień sprowadzić można do następujących zakresów tematycznych: 1) aplikacja wybranych kategorii koncepcji pedagogicznych i filozoficznych do strukturalizacji treści oraz metod nauczania i wychowania stosowanych w edukacji uniwersyteckiej (K. Chałas, M. Łobacz, M. Rembierz); 2) współczesny, społeczno-kulturowy kontekst procesu edukacji uniwersyteckiej (D. Bis, K. Gromek, M. Buk-Cegiełka, K. Ożóg, M. Kapuścińska); 3) analiza i typologizacja koncepcji kształcenia uniwersyteckiego według kategorii historycznych i merytorycznych (W. Wójcik, P. Magier); 3) analiza modelu kształcenia pozauniwersyteckiego (B. Jakimiuk).

Wystąpienia wchodzące w pierwszy zakres tematyczny, stanowiły próbę odpowiedzi na pytanie dotyczące fundamentalnych kategorii organizujących proces kształcenia uniwersyteckiego. Wychodząc od koncepcji: personalizmu, stanowiska S. Kunowskiego oraz L. Koja, autorzy scharakteryzowali elementy struktury zaproponowanego przez siebie modelu edukacji uniwersyteckiej, opierającej się na: kategoriach godności, wolności, rozumności, podmiotowości – przynależnych człowiekowi z racji jego osobowej natury; fazach rozwoju osobowości człowieka – biologicznej, psychicznej, społecznej, kulturowej, duchowej; moralnych postulatów: rzetelności, konsekwencji, odpowiedzialności.

Wystąpienia drugiego bloku tematycznego ogniskowały się na współczesnych procesach społeczno-kulturowych, jako kontekście warunkującym treści i sposób prowadzenia edukacji uniwersyteckiej. Autorzy zwrócili uwagę m.in. na konsekwencje wynikające z wprowadzenia technik informatycznych w proces kształcenia uniwersyteckiego, a także nie zawsze spełnionych przez uniwersytet oczekiwań płynących ze strony rynku pracy.

Treści wystąpień autorów trzeciego bloku tematycznego zawierały próbę typologicznego uporządkowania modeli kształcenia uniwersyteckiego. Były to: starożytny, średniowieczny, oświeceniowy, współczesny model uniwersytetu oraz klasyczny (humanistyczny) i pragmatyczny model kształcenia uniwersyteckiego.

Za odrębne treściowo uznać można wystąpienie dotyczące pozaformalnego systemu nabywania kwalifikacji zawodowych oraz ewaluacji kształcenia uniwersyteckiego w ramach Unii Europejskiej, funkcjonującego pod nazwą Europejskich Ram Kwalifikacji. Autorka określiła naczelną postulaty wspomnianego Projektu, skupione wokół zasad: wielości ścieżek nabywania kompetencji; efektywności kształcenia przeciwstawionego zasadzie stopni formalnych; porównywalności jakości dyplomów w ramach Unii Europejskiej. Autorka wskazała także na znaczenie edukacyjne Europejskich

Ram Kwalifikacji w kontekście edukacji dorosłych oraz scharakteryzowała prawne procedury dostosowanie praw państw Unii do jego realizacji.

Po odczytaniu sprawozdań z pracy grup dyskusyjnych podsumowania konferencji dokonali ks. prof. dr hab. M. Nowak i prof. dr hab. A. Rynio. Jeszcze raz przywołano postać profesora Stefana Kunowskiego, podkreślając jego zasługi dla pedagogiki jako nauki. Zauważono jednocześnie, że jego spuścizna nie jest jeszcze w całości opisana, co stanowi wyzwanie dla naszego środowiska naukowego.

Profesor Alina Rynio powiedziała: „Przenieśliśmy do tego budynku i do naszych serc pamięć o profesorze Stefanie Kunowskim. Nasza konferencja miała temu służyć. Nasza pamięć będzie trwać, po to, aby on żył”.

Wykorzystano cząstkowe sprawozdania z pracy grup dyskusyjnych, które przygotowali:

- grupa I – dr hab. Ryszard Skrzyniarz
- grupa II – mgr Ewelina Świdrak
- grupa III – dr Magdalena Parzyszek
- grupa IV – mgr Elżbieta Jasińska
- grupa V – dr Piotr Magier

BOŻENA SIDOR-PIEKARSKA
Katedra Pedagogiki Specjalnej KUL

SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU DO SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO W LESZNIE 12-13 maja 2010

W dniach 12-13 maja 2010 r. odbył się wyjazd do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. płk. Jerzego Strzałkowskiego w Lesznie (SOSW). Jego inicjatorką była prof. dr hab. Alina Rynio, wzięli w nim udział również: dr Bożena Sidor-Piekarska oraz studenci drugiego roku pedagogiki KUL – Agnieszka Ogórek, Natalia Łukasik, ks. Marcin Głowiński.

W Ośrodku tym miała miejsce IV Wojewódzka Konferencja Kształcenia Specjalnego. Towarzyszyła ona obchodom 40-lecia istnienia Ośrodka. Patronat naukowy nad konferencją objął Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.